

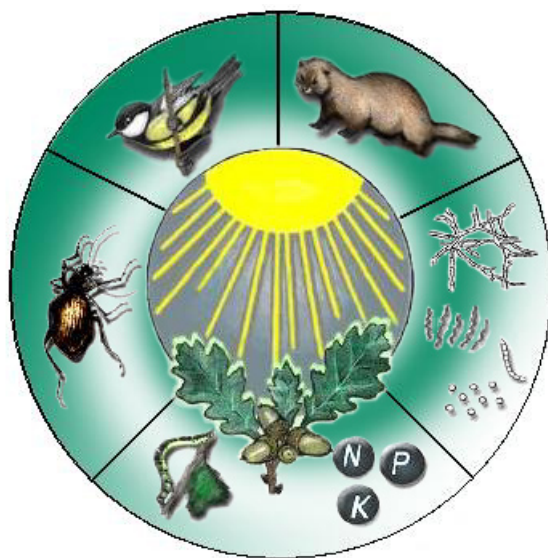
МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ, МОЛОДЕЖИ И СПОРТА УКРАИНЫ
НАЦИОНАЛЬНАЯ АКАДЕМИЯ НАУК УКРАИНЫ
УКРАИНСКАЯ АКАДЕМИЯ НАУК
УКРАИНСКАЯ ЭКОЛОГИЧЕСКАЯ АКАДЕМИЯ НАУК
ДНЕПРОПЕТРОВСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМ. ОЛЕСЯ ГОНЧАРА

ZOOCENOSIS–2011

VI МЕЖДУНАРОДНАЯ НАУЧНАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ

БИОРАЗНООБРАЗИЕ И РОЛЬ ЖИВОТНЫХ В ЭКОСИСТЕМАХ

4–6 октября 2011 г., Днепропетровск

Днепропетровск
2011

Рецензенты: член-корр. НАНУ, д-р биол. наук, проф. И. Г. Емельянов
д-р биол. наук, проф. Н. Н. Ярошенко

Б-63 Биоразнообразие и роль животных в экосистемах: Материалы VI Международной научной конференции. – Днепропетровск: Изд-во ДНУ, 2011. – 332 с.

Представлены материалы 152 докладов VI Международной конференции по биоразнообразию и функциональной роли животного населения в естественных и антропогенных экосистемах (г. Днепропетровск, 4–6 октября 2011 г.). В сборник помещены результаты полевых и лабораторных исследований отдельных элементов зооценоза, роли животных в биогеоценозах различных климатических зон Евразии. Работы отражают современное состояние и основные направления исследований по функциональной зоологии, фундаментальной экологии, а также аспекты практического использования учения о биоразнообразии в сельском, лесном и водном хозяйстве; значительное внимание уделено биоиндикации уровня загрязнения окружающей среды, проблемам создания и функционирования заповедных территорий, вопросам популяционной экологии животных.

Для научных сотрудников, преподавателей, аспирантов и студентов высших учебных заведений, работников лесного, водного и сельского хозяйства.

Б-63 Біорізноманіття та роль тварин в екосистемах: Матеріали VI Міжнародної наукової конференції. – Дніпропетровськ: Вид-во ДНУ, 2011. – 332 с.

Представлено матеріали 152 доповідей VI Міжнародної конференції з біорізноманіття та функціональної ролі зооценозу в природних і антропогенних екосистемах (м. Дніпропетровськ, 4–6 жовтня 2011 р.). До збірки увійшли результати польових і лабораторних досліджень окремих елементів зооценозу, ролі тварин у біогеоценозах різних кліматичних зон Євразії. Роботи віддзеркалюють сучасний стан і основні напрями досліджень у галузі функціональної зоології, фундаментальної екології, а також аспекти практичного використання вчення про біорізноманіття в сільському, лісовому та водному господарстві; значну увагу приділено біоіндикації рівня забруднення навколишнього середовища, проблемам створення та функціонування заповідних територій, питанням популяційної екології тварин.

Для наукових співробітників, викладачів, аспірантів і студентів вищих навчальних закладів, працівників лісового, водного та сільського господарства.

Б-63 Biodiversity and Role of Animals in Ecosystems: Extended Abstracts of The VI International Conference. – Ukraine, Dnipropetrovsk: Dnipropetrovsk University Press, 2011. – 332 p.

The volume includes 152 contributions to the Forth International Conference on biodiversity and functional role of zoocenosis in natural and anthropogenic ecosystems (4–6th October 2011, Dnipropetrovsk city, Ukraine). Results of field and laboratory experimental research of animals and its role in biogeocenoses of Eurasia's different climatic zones are presented. Papers reflect modern state and general lines of the research in functional zoology, fundamental ecology, application of biodiversity studies in agriculture, forestry, fish industry. Particular attention is paid to bioindication of environmental pollution, problems of establishment and management of reserved areas and of populational ecology.

The book is useful for scientists, lecturers, post-graduate students and undergraduates of higher educational establishments, environmental managers and decision in nature conservation, forestry, fish industry and agriculture.

В авторській редакції.

ISBN 978-966-551-356-8

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

д-р биол. наук, проф. А. Е. Пахомов (отв. редактор), канд. биол. наук, доц. В. В. Бригадиренко (отв. секретарь), д-р биол. наук, ст. н. с. В. А. Гайченко, канд. биол. наук, доц. В. Я. Гассо, д-р биол. наук, проф. А. В. Иваиш, д-р биол. наук, проф. А. И. Кошелев, д-р биол. наук, проф. В. В. Серебряков.

ISBN 978-966-551-356-8

© Днепропетровский национальный университет
им. Олеса Гончара, 2011
© Издательство ДНУ, 2011

*ECOLOGY
OF INVERTEBRATE ANIMALS*

*ЕКОЛОГІЯ
БЕЗХРЕБЕТНИХ ТВАРИН*

*ЭКОЛОГИЯ
БЕСПОЗВОНОЧНЫХ ЖИВОТНЫХ*

УДК 595.786(477.63)

**ДО ФАУНИ СОВОК (LEPIDOPTERA, NOCTUIDAE)
ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

В. О. Афанасьєва

*Дніпропетровський національний університет ім. Олесь Гончара,
Дніпропетровськ, Україна, veronika.afanaseva@gmail.com*

**ON NOCTUIDS FAUNA OF DNIPROPETROVS'K PROVINCE
(LEPIDOPTERA, NOCTUIDAE)**

В. О. Афанасьєва

Oles' Honchar Dnipropetrovs'k National University, Dnipropetrovs'k, Ukraine

Дослідження совок сучасної території Дніпропетровської області розпочато більш ніж півтора сторіччя тому, але систематичні збори проводились починаючи з 1960-х років (Апостолов, 1981; Барсов 1968, 1975, 1983). Станом на кінець 2010 р. на території області зафіксовано 394 види, що належать до 194 родів та 29 підродин (Ключко та ін., 2011). Збір лускокрилих здійснювали за допомогою світлових пасток і методом ручного збору, оброблено матеріали фондової колекції кафедри зоології та екології ДНУ ім. Олесь Гончара та приватної колекції Р. А. Величко. За польовий сезон 2011 року та при обробці попередніх зборів знайдено види, раніше не відомі для області, та встановлено нові пункти знаходження деяких малочисельних видів.

Schrankia costastrigalis (Stephens, 1834) – транспалеарктичний вид, локально поширений в Україні на Поліссі, Лісостепу, Степу та пів-ві Крим. При обробці фондової колекції кафедри зоології та екології знайдено один екземпляр на правобережжі р. Самара (с. Андріївка, Новомосковського р-ну, Дніпропетровської області).

Saragossa porosa (Eversmann, 1854) – турано-паннонський степовий вид. В Україні – локально у Степу та Лісостепу. Раніше відомий для Сумської обл. (м. Конотоп), Харків-

ської (м. Харків), Донецької, Луганської та Одеської областей. Єдину на території області знахідку зроблено на Булахівському лимані (поблизу с. Булахівка Павлоградського р-ну) на солонцово-солончаковій терасі заплави р. Самара.

Autographa jota (Linnaeus, 1758) – західнопалеарктичний вид. В Україні поширений локально в Карпатах, на Поліссі, в Криму та у степовій зоні. За останні 40 років на території області не реєструвався. Сучасну знахідку зроблено поблизу поселка Таромське (м. Дніпропетровськ).

Cucullia asteris ([Denis & Schiffermüller], 1775) – західнопалеарктичний вид. В Україні трапляється локально скрізь, крім Карпат. У Дніпропетровській області раніше відомий лише з цілинних степових екосистем правобережжя р. Самара. Нову знахідку зроблено з околиць м. Дніпропетровськ.

УДК 631.468:630*272(477.63)

**ПРОСТРАНСТВЕННАЯ СТРУКТУРА
ПОЧВЕННОЙ МЕЗОФАУНЫ УРБОЗЕМОВ
(НА ПРИМЕРЕ ПАРКА им. Ю. ГАГАРИНА, г. ДНЕПРОПЕТРОВСК)**

Ю. А. Балюк

Днепропетровский национальный университет им. Олеса Гончара, Днепропетровск, Украина

**SPATIAL VARIABILITY OF ECOLOGICAL
STRUCTURE OF SOIL MESOFAUNA IN URBAN SOILS
(BY EXAMPLE OF Y. GAGARIN PARK, DNIPROPETROVS'K)**

Y. A. Balyuk

Oles' Honchar Dnipropetrovs'k National University, Dnipropetrovs'k, Ukraine

Почвенные беспозвоночные являются важным компонентом наземных экосистем. Характерной чертой почвенной мезофауны является высокое разнообразие, биомасса и численность. В этом состоит причина функциональной роли и информационной ценности сообществ педобионтов. Важной проблемой является изучение сообществ почвенной мезофауны в условиях урбанизации. Наряду с естественными градиентами условий окружающей среды в городской обстановке на экосистемы оказывают влияние комплекс антропогенных факторов. Цель нашего исследования состоит в изучении закономерностей пространственного распределения почвенных животных урбанизированных территорий на примере животного населения урбоземов парка им. Ю. Гагарина (ныне – ботанический сад ДНУ). В задачи исследования входило изучить видовой состав и обилие почвенной мезофауны с учетом пространственной компоненты изменчивости этих показателей, выявить влияние на распределение педобионтов мощности подстилки, высоты травостоя, твердости и электропроводности почвы.

В пределах парка им. Ю. Гагарина выбраны 6 пробных площадей. При размещении пробных площадей мы пытались максимально охватить естественные градиенты (высота рельефа, влажность эдафотопов и особенности растительного покрова) и градиенты антропогенного воздействия (автомагистраль вблизи парка). Каждая пробная площадь представляет собой совокупность из 7 трансект по 15 почвенных проб в каждой. Пробы в трансекте расположены с интервалом 2 м. Между трансектами также ин-